

Eg kan ikkje tilrå boka for legar under spesialisering, til det er ho for enkel, men eg ønskjer at alle legestudentar skal kunne mestre dette stoffet før halve studiet er unnagjort.

Steinar Hunskaar

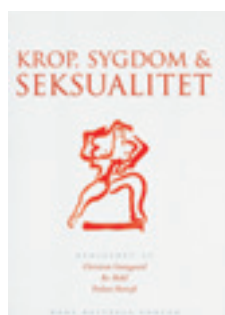
Institutt for samfunnsmedisinske fag
Universitetet i Bergen

For enhver kliniker

Graugaard C, Møhl B, Hertoft P.

Krop, sygdom & seksualitet

368 s, tab, ill. København: Hans Reitzels forlag, 2006. Pris DKK 398
ISBN 87-412-2608-9

Krop, sygdom & seksualitet henvender seg til klinikerne på ethvert spesialområde og vil også være nyttig for pasienter og i noen grad for interesserte blant dem vi kaller «folk flest». Dersom klinikerne vil fore-

bygge følelsen av å bli tatt på sengen fordi pasientene kan mer enn dem selv, bør de være tidlig ute.

Boken er blitt til over lang tid. Det er gjort godt grunnarbeid. Redaktørene, som alle er godt kjent i det sexologiske miljøet, har mottatt stoff fra erfarne klinikerne fra hele Skandinavia. Det gir stor bredde.

Dette er en paperback, med noen ganske få og enkle tabeller og illustrasjoner. Den er på dansk, selv om jeg vil tro at noen av manuskriptene i utgangspunktet er skrevet på svensk eller norsk. Det er 19 kapitler. Jeg tar med alle titlene fordi de på en utmerket måte beskriver innholdet:

1. Krop, sygdom og seksualitet generelt
2. Lægemedler og seksualitet
3. Etnisitet, kultur og seksualitet
4. Sexologi i almen praksis
5. Voldtægt, overgrep og seksualitet
6. Seksuelt overførbare sykdomme og seksualitet
7. Penissygd og seksualitet
8. Spiseforstyrrelser og seksualitet
9. Kromosomafvigelser, intersex og seksualitet
10. Lungesygd og seksualitet
11. Hjertesygd og seksualitet
12. Tarmsygd og seksualitet
13. Hudsygd og seksualitet
14. Giktsygd og seksualitet
15. Kræft og seksualitet
16. Nyresygd og seksualitet
17. Diabetes og seksualitet
18. Gynækologi og seksualitet
19. Søvnforstyrrelser og seksualitet

Som man kan se blir det meste berørt. Forfatterens intensjon er å opplyse – opplyse alle som trenger det – og det er de fleste. Kanskje kunne det vært et eget kapittel om psykiatriske lidelser og seksualitet. Det er mye skjult seksualitet i psykiatrien.

Dette er opplysende, samtidig som leseren får et godt innblikk i hva man kan kalle sexologisk tenkning. Språket er greit og for det meste gledelig fritt for medisinsk terminologi. Det øker tilgjengeligheten. Man blir minnet om og konfrontert med at i prinsippet er alle mennesker seksuelle, også de som feiler noe. Man blir også minnet om og får demonstrert at svært mye av det vi gjør og gir av behandling, påvirker seksualiteten til våre klienter.

Dette er en bok både til å slå opp i og til å lese fra perm til perm. Et godt råd er å gjøre det siste først og det første siden. Undertegnede er overbevist om at dersom innholdet ble mer kjent og mer praktisert, ville vi sitte igjen med friskere pasienter og gladere leger, eller kanskje omvendt?

Esben Esther Pirelli Benestad

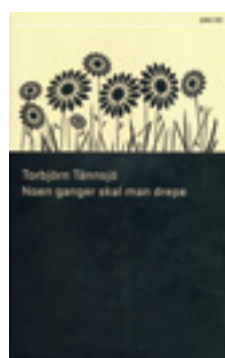
Grimstad MPAT-Institutt
Grimstad

Drapsfilosofi

Tännsjö T.

Noen ganger skal man drepe

203 s, tab. Oslo: Pax, 2007. Pris NOK 268
ISBN 978-82-530-2997-9

Denne boken er myntet på allmennheten. Torbjörn Tännsjö, professor i praktisk filosofi ved Stockholms Universitet, diskuterer abort, sorteringssamfunnet, drap, mord, eutanasi, dødsstraff, drap i krig og på dyr. Han analy-

serer temaene ved å anlegge fire forskjellige perspektiver – kalt «den vanlige oppfatningen», «livets hellighet», «rettighetsetikken» og «den pragmatiske oppfatningen». Sistnevnte er hans egen, og siktemålet er å vise denne tenkemåten overlegenhet når det gjelder å besvare de spørsmål som diskuteres. Førstnevnte har Tännsjö delvis ekstrahert fra en befolkningsundersøkelse han selv har konstruert, men fått andre til å utføre i Sverige, Tyskland og Norge.

Dette grepet fungerer bra. Leserens ser hvordan man kan anvende ulike etiske teorier på områder der de fleste har sterke meninger. Innen anvendt etikk er det ofte mest vellykket å starte med konkrete

«cases», for deretter å løfte leseren eller lytteren til et høyere abstraksjons- og refleksjonsnivå ved å applisere teorien etterpå. «Teori» kommer av det greske «theoria» og betyr «betraktning», «måte å se på». Slik ser man ulike ting med ulike teoretiske briller.

Svakheten med forfatterens gjennomføring av dette grepet er at det blir mye gjentakelser av typen «vi har sett at», etterfulgt av nok en gjennomgang av det som allerede er presentert. Dette er ganske trettende.

Han fremsetter en del synspunkter som nok vil provosere mange. Han kaller for eksempel abort for «drap», selv om han sterkt forsvare retten til abort. Slik begrepsbruk – som vi ellers kjenner fra abortmotstandere som kaller abortloven for «fosterdrapsloven» – vil mange leger reservere seg mot, de vil hevde at det ikke er snakk om å drepe. Jo, klart det er det, sier Tännsjö. Spørsmålet er om det er legitime drap eller ei.

Drøftingen av eutanasi praksisen i Nederland er velinformert og oversiktlig. Men Tännsjö unnlater å gjøre oppmerksom på at nederlenderne for lengst har vraket begrepsparet aktiv og passiv dødshjelp, verken myndighetene eller den nederlandske legeforeningen anser sistnevnte som dødshjelp. På meg virker det som om han ikke vil ta konsekvensen av dette faktum, ettersom han prøver å gjøre svært mye ut av skillet i sitt forsøk på å forsvare eutanasi. Han kan selv sagt være uenig i vrakingen, men da må han i det minste diskutere dette synspunktet. Det gjør han ikke.

Dessverre gjentar han myten om at store doser smertelindrende medisiner til terminalt syke tar livet av dem – den såkalte dobbelteffekten. Han skriver gjentatte ganger at leger «vet» at dette er tilfellet. Det vet de ikke, og ikke kan de vite det heller. Hva legene tror, er en annen sak (1). Randomiserte studier på dette feltet ville være etisk forkastelig. Men det vi har av andre studier, viser at aggressiv symptomkontroll ikke virker livsforkortende (2) – ikke engang lindrende sedering til døende gjør det (3). Tännsjö er her uvitende om nyere og etisk høyst relevant medisinsk forskning.

Dersom man er villig til å tenke nytt omkring de temaer Tännsjö diskuterer, kan boken være egnet. Profesjonelle etikere vil også kunne lære ett og annet, selv om det aller meste vil være kjent stoff. Tännsjö legger for dagen en stringent argumentativ form. Men innimellom glipper det, og han henfaller til utsagn av typen «min personlige oppfatning».

Oversettelsen er tidvis mindre god. Man tar seg i å lese svensk i direkte norsk oversettelse. Et eksempel på hvor dårlig det fungerer, er den ofte forekommende formuleringen at det eller det kan «motivere» det ene eller andre. Dette er ikke norsk. På norsk er det korrekte ordet «begrunne». Dette blir etter hvert ganske irriterende.